

---

*Рослини і птахи-
символи України*

***Я рідний край та мову солов'їну
У вишивку свою вплела, в нитки.
Я прославляю рідну Україну,
Яскраві вишиваючи квітки.***

Орнаменти рослин та птахів на одязі українців демонструють барвистість і багату різноманітність навколишньої рідної природи. Про це свідчать зображення калини, листя і плодів винограду, дуба, квітів барвінку, мальви, чорнобривців, соловейка, лелеки, зозулі та інших рослин і птахів. Кожен орнамент має свою магічну символіку:

Калина – символ надії або розлуки; *чорнобривці* - є символом вірності та відданості; *волошки* говорять про скромність і ніжність; *маки* означають красу та молодість; *соняшник* символізує собою відданість і вірність; *мальва* – символ мудрості та віри; *барвінок* – символ безсмертя людської душі, оберіг від злих та заздрісних сил, «зілля» щирого чистого кохання, міцного шлюбу; листя чи плоди *дуба* – символ богатирської сили; *соловейко* – співець добра і кохання, символ весни і волі, високого натхнення; *лелека* є провісником щастя і добробуту та ін.

Вірити в традиції свого народу є важливою складовою збереження культурних цінностей та обрядів. Використання рослинного та пташиного орнаменту у вишивці означає вірити в міць, незламність та непереможність українського духу, щасливе майбутнє нашої держави та приналежність до українського роду.

---

*Рослинний орнамент
української вишивки*

Барвінок

Барвінком традиційно прикрашають коровай на весіллях, вплітають у віночок. Кущі даної рослини можна зустріти майже у кожній садибі. Він зеленіє навіть під снігом. Раніше барвінок виконував роль надійного оберега від нечистої сили. Напевно, саме тому з цією квіткою пов'язано стільки легенд та традицій. В наші часи квітку шанують за її привабливий зовнішній вигляд, а також досить широко використовують у народній медицині. Ці кімнатні рослини здатні зняти головний біль та знизити підвищений кров'яний тиск.

Калина

Калина була невід'ємним елементом у вишиванках. Також нерідко можна було побачити вінки з калиною. З гілок калини чоловіки робили сопілки та колиски для немовлят. Традиційно калиною прикрашали коровай для молодих, а на весільному рушнику вишиті калина з дубом були символами дівочої тендітності та чоловічої мужності. На святковому столі перед одруженими також красувався букет із гілочок дуба та калини.

Соняшник

Соняшник – символ Сонця, праці й достатку, сили і добробуту. Соняшник – один із символів України, бо він символізує собою Батьківщину: як соняшник повертає за Сонцем свою голову, так і людина думкою, словом і ділом звернена до своєї Вітчизни.

Соняшник – символ сонячної енергії, життя, здоров'я та процвітання.

Мальва

Мальва – символ любові до рідної землі, до свого народу, до батьківської хати. Уособлює духовне коріння людини, її вірність духовній спадщині предків. Чи не найбільш поширеною і улюбленою в Україні здавна вважали рожу рожеву, або мальву. Мальва – давня і надійна берегиня будинку.

Верба

Найбільш шанованим деревом в Україні є верба. Напевно, всі чули приказку: "Без верби і калини - нема України". На території України росте понад 30 видів цього дерева. Міцне коріння верби здатне зміцнювати береги та очищати воду.

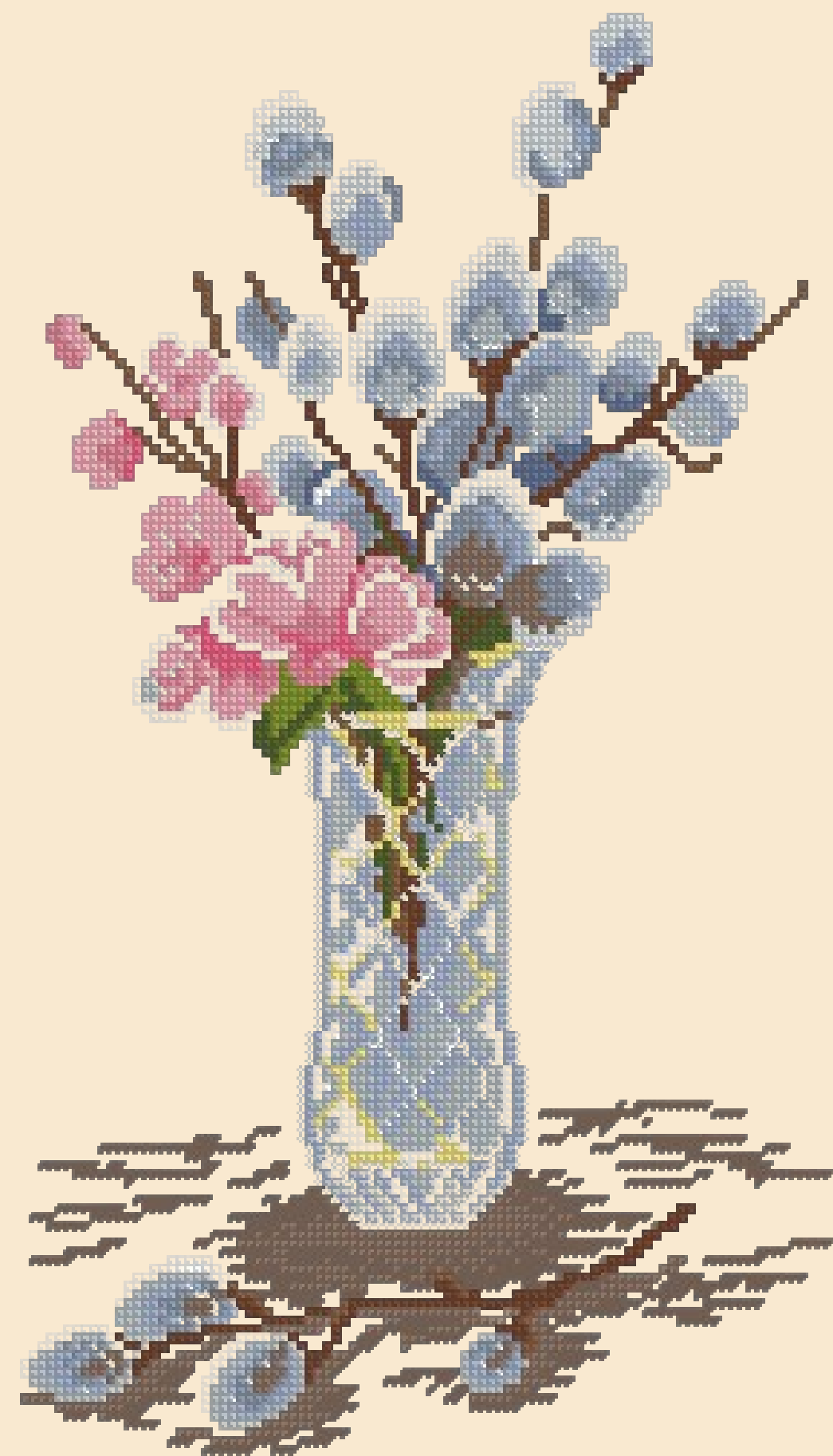
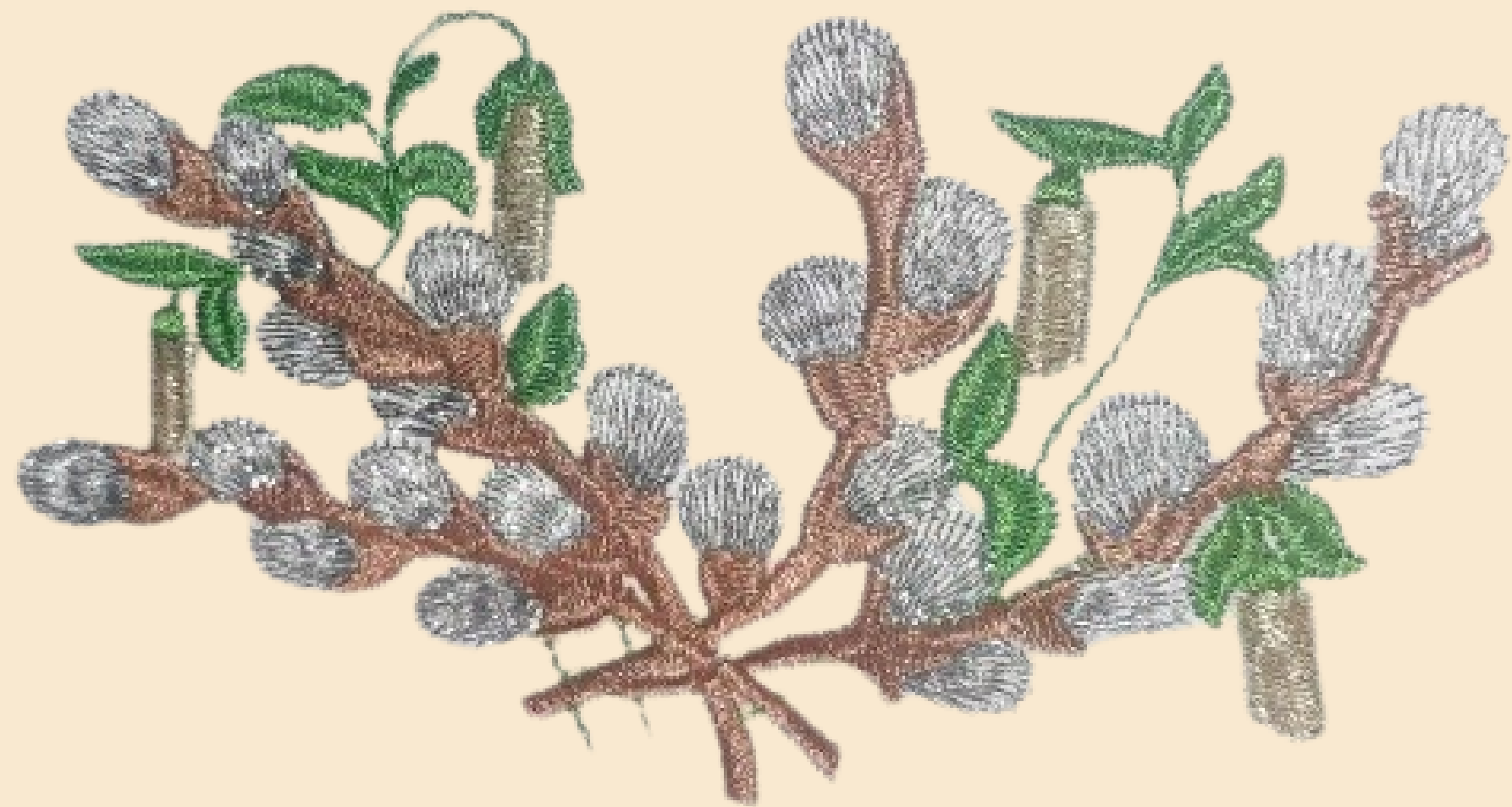
Коли наші прадіди копали криницю, то кидали декілька гілок верби для того, щоб питна вода стала чистою. Також було прийнято класти вербову дощечку у відро з водою в хаті. Лише таку воду дозволялося вживати.

Де верба – там і вода

Дуб

Дуб є символом мужності та сили. Ще здавна було прийнято вишивати юнакам на сорочках дуби, щоб молодик виріс здоровим та впевненим у собі. Також високо цінувались дубові меблі. Вважалось, що міцний сон на дубовому ліжку неодмінно зробить тебе непереможним.

Чорнобривці

Саме чорнобривці є традиційними елементами українського віночку. Ці квіти є символом вірності та відданості. Прийнято вважати, що чорнобривці запалюють кохання у серці. Так, дівчина носила на голові вінок з цими квітами, щоб молодик не забув дороги до милої та ніколи не зраджував її. Яскраві бутони чорнобривців уособлюють образ бравого парубка - чорнобривого, сильного та чарівного.

А ще існувала думка, що чорнобривці здатні оберігати хату від злих духів та недоброго ока.

Саме тому у садочку біля кожної хати обов'язково росли чорнобривці. Квіти були настільки поширеними, що згодом вони стали справжнім символом рідного дому та нашої Вітчизни - неньки України.

Мак

Мак - символ безконечності й незчисленності зоряного світу, Всесвіту, і, водночас, сну і забуття. Макова голівка - символ заспокоєння. Мак освячують двічі на рік - на Маковея і на Спаса, в серпні. Він настільки значимий, що традиційно входить до складу куті. Мак має силу і вплив, якщо не розпилюється. Від всіяного маковим цвітом лану не можна відірвати очей, жменя маку - і куті смаку додає, і пирога з неї можна зробити. Тож мак стверджує, що і дрібненьке та маленьке, якщо воно в єдності та в спільноті, має велику силу.

Конвалія

Конвалія – це символ дівочої чистоти, скромності, весни. У християнстві ця тендітна квітка – це емблема непорочної Діви Марії і символ пришестя Христа.

В українській народній поезії конвалія символізує пробудження природи, цнотливість, дівочість, скромність.

Волошки

Волошки – це символ святості, чистоти, привітності та чемності, хлоп'ячої краси й добра. Волошки – запашна лікувальна трава із синіми квітами, сильним стійким запахом. Колись селяни розводили їх поблизу своїх осель. Волошки мали широке ритуальне застосування – їх клали за ікони, прикрашали хрести в церквах, святили на Маковія (14 серпня), на Спаса (19 серпня). На Трійцю із волошок плели обрядові вінки.

---

*Птахи в
українській вишивці*

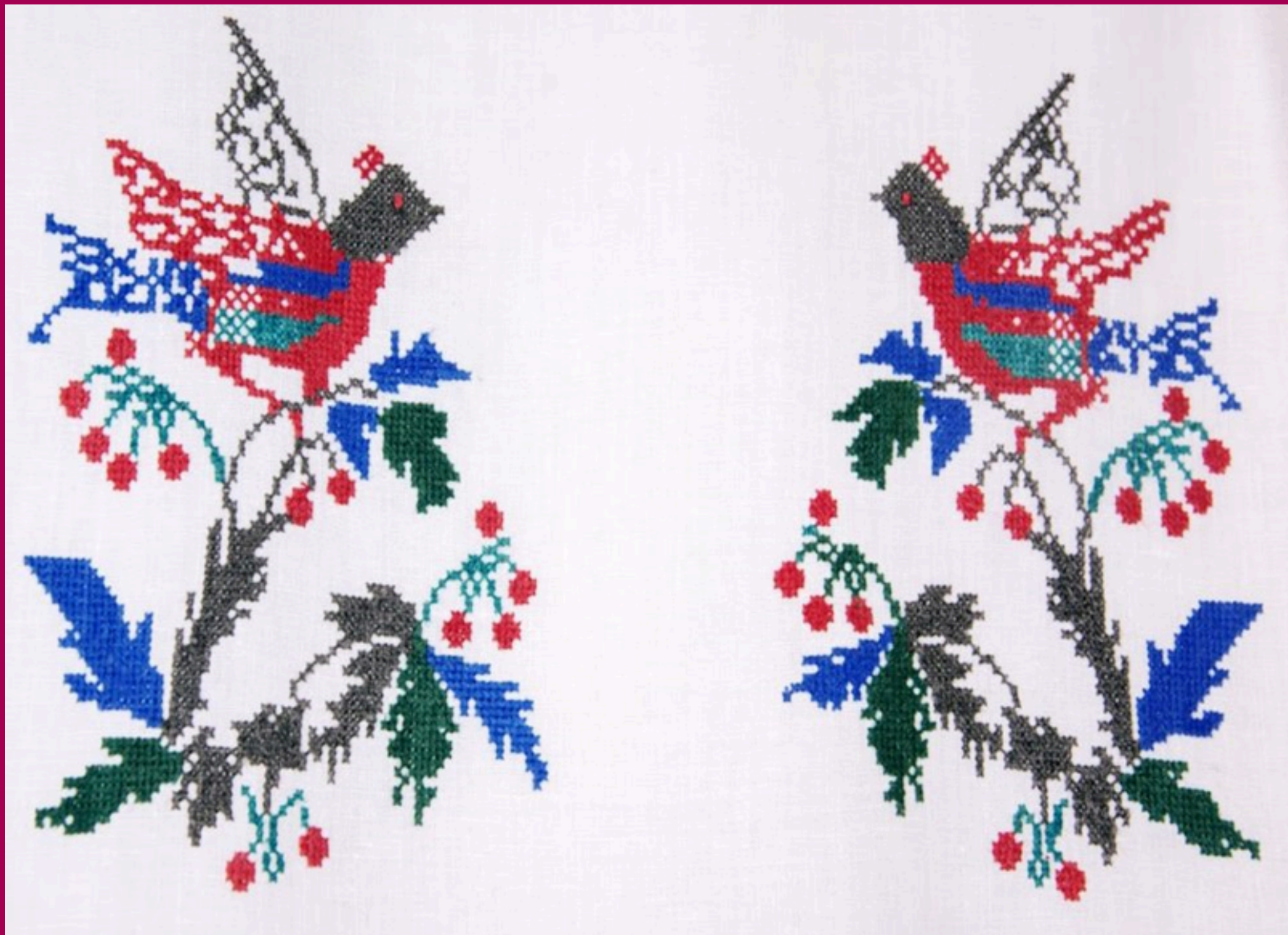
Зозуля

Найбільш світлими та добрими символами у оберегах були птахи. За віруваннями предків, на зиму вони відлітали у Вирій – тобто у рай. Ключі від вирію, за легендою, були у зозулі. Ця пташка знала усі секрети потойбічного життя і могла порахувати, скільки людині залишилось жити років у цьому світі. Тому і існує ця дивна звичка, питати у неї про відведений час та рахувати, скільки разів вона прокує – скільки й років залишилось тобі жити.

Соловейко

Соловейко – це Свята і вільна Божа пташка, співець добра і кохання, символ весни і волі, високого натхнення і неперевершеного таланту. Навіть люди рівняються на нього, тому і кажуть про талановитого співака: «Співає, як соловейко!». Його спів настільки високий і чистий, що людина, слухаючи соловейка, підноситься духом, очищується душевно і втішається чуттями.

Лелека

Ще з давніх часів білий лелека вважався птахом долі, провісником щастя і добробуту. Селяни вірили, що в дім, на якому з'явилося гніздо, прийде щастя і злагода, в сім'ї припиняться сварки, діти ростимуть здоровими і не хворітимуть. Село, в якому поселилося багато лелек, могло розраховувати на багатий урожай і не боятися посухи.

Символом кохання та родини для українців завжди була лелека. Назва цього птаха пішла від дохристиянських часів, а саме від імені слов'янської богині кохання – Лелі, дочки Лади. Люди вірили, що лелеки можуть звити своє гніздо лише біля дому хорошої людини.

Ластівка

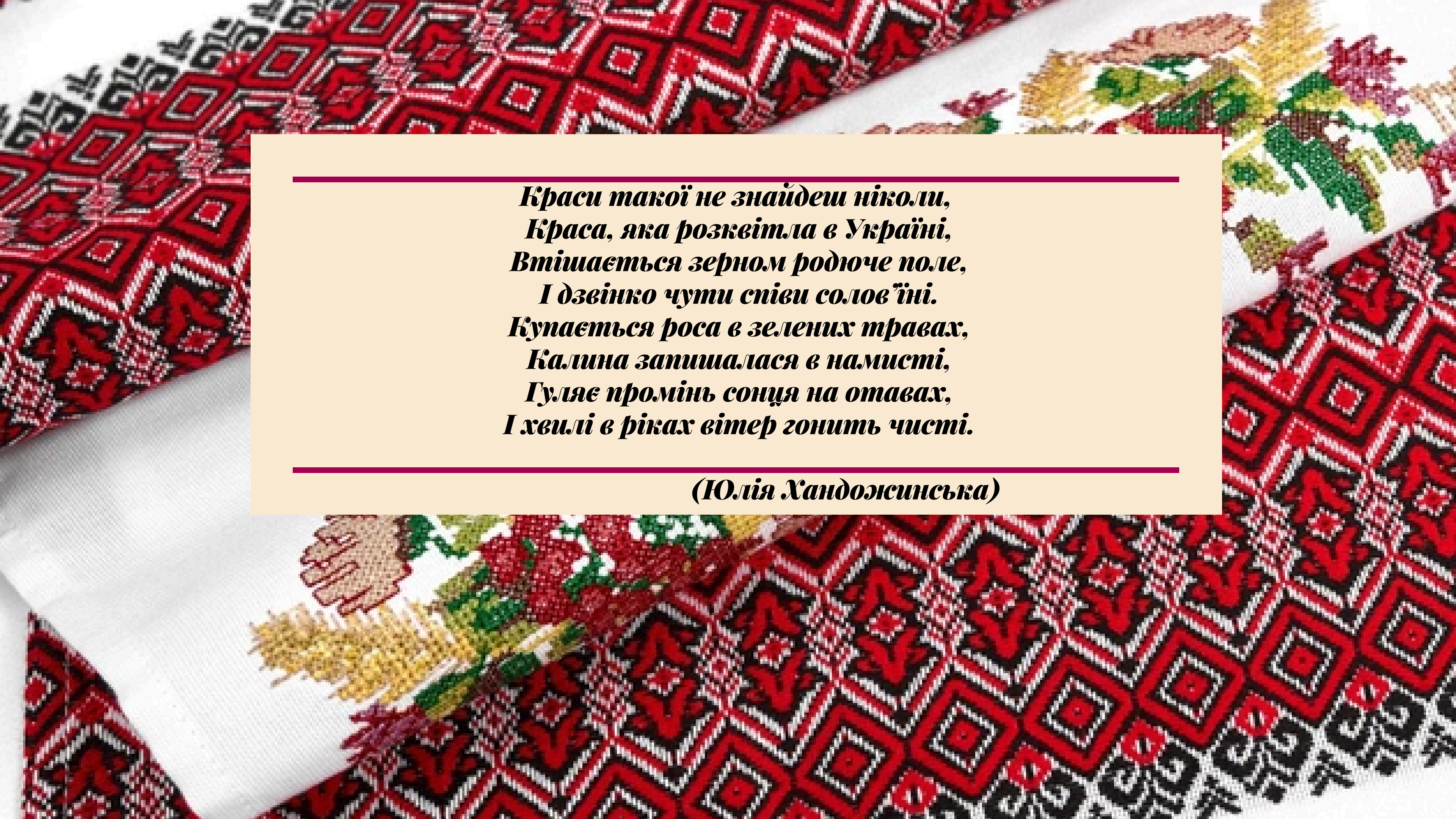
Ластівки символізували матір і, безперечно, гніздо звите ластівкою під стріхою дому, було добрим знаком. А прогнати таких сусідів, означало накликати на себе біду.

*Краси такої не знайдеш ніколи,
Краса, яка розквітла в Україні,
Втішається зерном родюче поле,
І дзвінко чути співи солов'їні.
Купається роса в зелених травах,
Калина запишалася в намисті,
Гуляє промінь сонця на отавах,
І хвилі в ріках вітер гонить чисті.*

(Юлія Хандожинська)